

Slikovita Kosinjska kotlina i dalje nestaje pod vodom novog akumulacionog jezera

Na 71. sednici održanoj 29. jula, Vlada Republike Hrvatske usvojila je odluku kojom je projekat Hidroenergetskog sistema Kosinj proglašen strateškim investicionim projektom Republike Hrvatske.

Odluka Vlade Republike Hrvatske o proglašenju projekta hidroenergetskog sastava Kosinj (HES Kosinj) strateškim investicijskim projektom, vrednim 1.539.003.977,00 kuna (bez PDV -a), donesena je na predlog Komisije za ocenu i utvrđivanje predloga strateških projekata . Naime, 23. februara 2021. godine Komisija je ocenila da predloženi projekat ispunjava propisane kriterijume iz Zakona o hrvatskim strateškim investicionim projektima (NN 29/18 i 114/18), na osnovu kojeg je Ministarstvo ekonomije i održivog razvoja donelo Odluku o uključivanju u Listu strateških projekata i imenovala Kristinu Čelić, direktorku Ministarstva ekonomije i održivog razvoja, šefa Radne grupe za pripremu i implementaciju projekata. Projekat uključuje izgradnju rezervoara Kosinj sa branama Kosinj, Sedlo i Bakovac, injekcione zavese, kosinjsku hidroelektranu sa pratećim objektima, rekonstrukciju postojeće hidroelektrane Sklope, izgradnju zamenskih puteva i priključenje na prenosnu mrežu električne energije preko 110 kV rasklopno postrojenje i 2 k 110 kV DV i priključenje na 10 (20) kV elektrodistributivnu mrežu, navedeno je u obrazloženju Odluke Vlade Republike Hrvatske.

Usvajanjem ove odluke stupa na snagu Ugovor o pripremi i implementaciji strateškog projekta HES Kosinj, zaključen 12. jula između investitora – Hrvatske elektroprivrede i Ministarstva ekonomije i održivog razvoja, saopšteno je iz HEP -a. “HES Kosinj, zajedno sa Hidroelektranom Senj 2, jedan je od dva segmenta celokupnog projekta nadogradnje postojećeg hidroenergetskog sustava Senj (HES Senj) vrijednog 3,4 milijarde kuna, što ga čini najvećim projektom HEP -a od osamostaljenja Hrvatske”, kazali su iz HEP -a u saopštenju.

Kosinjskoj kotlini je potreban razvoj, a ne uranjanje!

Podsetimo, pre četiri godine VVF Adria i Zelena akcija apelovale su na tadašnje Ministarstvo zaštite životne sredine i energetike da projekat izgradnje hidroelektrane Kosinj oceni neprihvatljivim za okoliš. Na protestu održanom 16. novembra 2017. godine povodom završetka javne rasprave o Studiji uticaja na životnu sredinu za HES Kosinj, na koju je Zelena akcija dostavila detaljna objašnjenja, upozoreno je da ovaj projekat nema ekonomsko opravdanje, ali zato ima „nepopravljivo loš uticaj na ljudski život i životnu sredinu“.

U zajedničkom saopštenju VVF -a Adria i Zelene akcije istaknuto je da se radi o starom projektu HEP -a, zamišljenom više od 40 godina nakon izgradnje HE Sklope, koja predviđa izgradnju hidroelektrane Kosinj i pripadajućeg rezervoara na reci Lici, sa već postojećom

HE Sklope i akumulacijom Kruščica. Kako je potvrđeno Odlukom Vlade Republike Hrvatske, osim hidroelektrane i akumulacionog jezera, predviđena je i izgradnja tri brane (Kosinj, Sedlo, Bakovac). VVF Adria i Zelena akcija upozorile su da je sa ekološke tačke gledišta „možda najpouzdanija izgradnja injekcijske zavesa dugačke 6 km“. Time bi se ispumpalo preko 75.000 tona cementa u osetljive podzemne ekosisteme kako bi se osigurala održivost vode rezervoara na ovom poroznom, krškom terenu ”.

U to vreme WWF Adria izrazila je veliku zabrinutost zbog lošeg kvaliteta Studije uticaja na životnu sredinu, ali i uticaja celog projekta HES Kosinj na mikroregiju Kosinj. „Studija uticaja je manjkava, zasnovana na zastarelim studijama i podacima, te ne daje odgovore na ključna pitanja sa aspekta zaštite životne sredine“, rekla je Irma Popović Dujmović iz WWF Adria, ukazujući na činjenicu da „uticaj brana na okolinu i ljudski život je uvek značajan, dok se njihove koristi često precenjuju, a društvene i ekološke posledice potcenjuju ”.

Najveće posledice će osetiti lokalno stanovništvo

Osim što je projekat HES -a Kosinj planiran na prirodno vrednom području koje se delimično preklapa s ekološkom mrežom NATURA 2000, on će imati štetan uticaj na vrste i staništa – na primer, Austropotamobius pallipes, a zavesa za inektiranje može „snažno , naglo i moguće je opasno promeniti svojstva kraških izdani i procese cirkulacije podzemnih voda na lokalnom (moguće regionalnom) području ”, VVF Adria i Zelena akcija istakle su da će najveći uticaj imati na stanovnike Kosinjske doline i okolna područja”.

Zanemarivanje lokalnog stanovništva vidljivo je u činjenici da postojanje drugih mogućnosti za razvoj ovog područja i postojanje projekata alternativne energije koji bi proizvodili više električne energije, a koji ne predviđaju potonuće Kosinjske doline, niti pomicanje populacija, apsolutno se ignoriše “, rekla je Željka Leljak Gracin, tadašnji predsednik Zelene akcije.

Takođe, izražena je bojazan da će projekat izazvati dalje pogoršanje mikroklimatskih uslova za stanovništvo okolnih područja, dok se „predviđanja mogućih pozitivnih efekata, poput razvoja poljoprivrede u Lipovom polju i turističkih objekata na novoj akumulaciji, temelje na o zastarelim studijama i / ili studijama uticaja na životnu sredinu ”.

Iako opsežna, Studija uticaja na životnu sredinu za HES Kosinj ne sadrži rezultate istraživanja za sva područja, niti se temelji na najnovijim podacima, posebno onima koji se odnose na uticaj na stanovništvo. Zbog svega navedenog, VVF Adria i Green Action smatraли su da bi jedina moguća odluka trebala biti da ovaj projekat nije ekološki prihvatljiv.

Cilj je povećanje proizvodnje električne energije

Međutim, kako je navedeno u obrazloženju Odluke Vlade Republike Hrvatske, cilj i učinci projekta povećali su proizvodnju električne energije, 230 GVh višegodišnje, odnosno 22% u

odnosu na sadašnju proizvodnju „Senjske hidroenergije Sistem“, pribl. 130 GVh ili 20% u odnosu na postojeću vršnu proizvodnju energije. Izgradnjom rezervoara Kosinj, Vlada Republike Hrvatske očekuje povećanje nivoa iskorišćenosti vode u rekama Lici i Gackom, smanjenju gubitaka pri prelivanju. On se, naime, nada postizanju visokog nivoa zaštite od poplava u nizvodnom području – Lipovom polju i Kosinjskoj dolini, koje u sadašnjim uslovima poplave skoro svake godine.

Izvor: Ekovjesnik